

Predicatie
uitgesproken door **ds. J.J. Roodsant**

op 27 september 2012

te Den Haag

Zingen: Psalm 25:8

Lezen : Genesis 16

Gebed

Zingen: Psalm 146:3, 8

Geliefden, met de hulp des Heeren en onder inwachting van de Heilige Geest, willen we uw aandacht bepalen bij Genesis 16, en daarvan nader het 8^e vers, waar des Heeren Woord aldus luidt:

“En Hij zeide: Hagar, gij dienstmaagd van Sarai, vanwaar komt gij en waar zult gij heengaan?”

En als aandachtspunten noem ik u:

1. Een vluchtende Hagar
2. Een bevraagde Hagar
3. Een onderwezen Hagar

Geliefden, in ons tekstgedeelte wordt onze aandacht vanavond gericht op **een vluchtende Hagar**, aldus ons eerste aandachtspunt. En hierdoor worden we bepaald bij verdrietige omstandigheden in het leven van Hagar, een Egyptische dienstmaagd van Sarai, de huisvrouw van Abram. Maar geliefden, hierdoor worden we ook bepaald bij de omstandigheden van het leven van Abram en van Sarai. Ach, weet u, Abram had van de Heere een belofte gekregen, en wel, dat hij tot een groot volk zou worden, “doch Sarai, Abrams huisvrouw, baarde hem niet”, zo lezen we in het eerste vers van ons teksthofdstuk. En Sarai is inmiddels op zeer hoge leeftijd gekomen, ja, ze is al vijfenzeventig jaar, en haar baarmoeder is verstorven, en dus is het menselijkerwijs gesproken onmogelijk om nog ooit een kind in de armen te houden. O, wat moest er toch van de belofte des Heeren terechtkomen nu Abram en Sarai de paden der onmogelijkheid tot de vervulling van die belofte hebben betreden. Ach geliefden, dat is wat, zo’n kostelijke belofte van de Heere te hebben ontvangen en daarmee volkomen vastgelopen te zijn; zo’n heerlijk, vreugdevol woord uit de mond des Heeren te hebben vernomen en daarmee in de dood terechtgekomen te zijn! En geliefden, dan komen die twee ware kinderen van God er zo duidelijk achter dat niet alleen het waar zaligmakend geloof als de levende verbinding tussen een geschonken Zaligmaker en een wederom geboren kind des Heeren, een gave Gods is, maar dat ook de beoefening van dat waar zaligmakend geloof een gave Gods is, en dat zij dus niet kunnen geloven wanneer zij dat maar willen. Ja, dat zij er niet zélf voor kunnen zorgen dat dit geloof in beoefening is.

O geliefden, de godsdienst die heden ten dage schier overal de toon aangeeft, meldt triomfantelijk in kranten en tijdschriften dat het geloof zéker een gave Gods is, maar dat het geloven, dus de beoefening van dat geloof, door de mens zélf moet worden verricht. En daardoor kunnen deze mensen altijd geloven, daardoor hebben ze altijd geloof; ja, deze mensen van de godsdienst kunnen ook altijd sterven en gaan ook altijd naar de hemel. Maar o geliefden, wat maken zij een gruwelijke misrekening - en wat zou het erg zijn als u dat óók

doet –, want nimmer zijn ze in de dadelijkheid in de vierschaar Gods met zichzelf verloren gegaan onder en door het verdoemende en wraakoefenende recht Gods; nimmer zijn ze met hun beloften in de dóód terechtgekomen; nimmer zijn ze in waarheid afgesneden van de wereld, van de godsdienst en van het leven, en dus van de eerste Adam, zodat er nimmer plaatsgemaakt is voor de tweede Adam, voor Christus, zodat zij Christus dus nimmer in waarheid geschonken hebben gekregen van Israëls God, als Heiland, als Zaligmaker, als volzalige en aanbiddelijke Verlosser, en ze dus nog voor eigen rekening in het leven staan. Ach geliefden, dan zegt Gods Woord ons toch zo duidelijk in 2 Korinthe 5:17, dat een mensenkind slechts een nieuw schepsel geworden is, en dat het oude slechts voorbijgegaan is, indien een mensenkind ín Christus is. Ja, dan zegt Romeinen 8:1 zo helder: “Zo is er dan nu geen verdoemenis voor degenen die ín Christus Jezus zijn.” En dat missen dezulken, daar weten ze helemaal niets van. Daar kunnen dezulken wel over praten, zeker, maar ze hebben dit nooit beleefd; het is nooit bevindelijke waarheid voor hen geworden in Christus te worden ingelijfd. En geloven, ja, dat doen ze ook, maar geliefden, dat is histórisch geloof, wóndergeloof, of tíjdgeloof, maar geen zaligmákend geloof. En met die soorten zogenaamd geloof kun je voor God niet bestaan, waardoor zij niets anders uit de mond van de Rechter van hemel en aarde zullen vernemen dan: “Gaat weg van Mij, gij vervloekten, in het eeuwige vuur, hetwelk den duivel en zijn engelen bereid is”, om weg te zinken in de hel en om daar, zonder ophouden, de eeuwige bestraffing te ervaren voor het gemis van Christus, die lieve, lieve Zaligmaker. Ach geliefden, laat het dan toch van de Heere nakijken hoe het met u is gesteld.

Abram en Sarai zijn er door het werk van de Heilige Geest zo achtergekomen, geliefden, dat ze in eigen kracht en door eigen inspanning absoluut niet geloven kunnen, en dat het waar zaligmakend geloof met de beoefening van dit geloof een gave Góds is. Ja geliefden, dat is zowel in hun tijd als in onze tijd een eenzijdig werk van de Heilige Geest, waar geen

kruimeltje – hoort u goed - waar geen kruimeltje van een mens aan te pas komt. Want als bij de beoefening van dat ware geloof een kruimeltje van een mens nodig zou zijn, dan zou het voor die mens eeuwig kwijt zijn. O geliefden, dan hoor ik mensen om me heen soms zeggen: “Ik ben tot geloof gekomen”, of: “Ik heb de Heere Jezus aangenomen”, of: “Ik heb mijn hart aan de Heere Jezus gegeven.” En dan menen ze hierdoor een kind van God te zijn. Maar ach, wat komen dezulken bedrogen uit. En wat zou het erg zijn, als u zich ook laat bedriegen; want als u voor Gods rechterstoel verschijnt, dan geldt daar: “Gij zult niet stelen.” En dat betekent dat u die gestolen Zaligmaker moet teruggeven, zodat u daar voor eigen rekening voor de rechtvaardige en heilige God staat. En weet u, voor Gods rechterstoel geldt alleen waarheid in het binnenste. Ja, daar kijkt de levende God dwars door u heen, om te zien hoe het bij u vanbinnen is. En als daar dan die dierbare Heiland wordt gemist omdat Deze u nooit geschonken is in een weg van recht, is het voor u kwijt, eeuwig kwijt, geliefden, en dan zult u komen in de poel van vuur en sulfer; hetwelk is de tweede dood. Och geliefden, laat het toch van de Héere nakijken, want als u het van een mens laat nakijken, komt u bedrogen uit; immers, een mens neemt u wel over, die zet u wel bij Gods volk, en die wil graag bevriend worden met u, maar die spreekt geen waarheid, want een mens is de leugenaar van den beginne toegevallen. O, ge zult uzelf door de Héere moeten laten onderzoeken, geliefden. En luistert dan toch ook niet naar die zogenaamd rechtzinnige godsdienst, die vandaag aan de dag overal te vinden is, maar luistert dan toch naar het recht bediende Woord des Heeren, en smeekt de Heere toch om door Zijn dierbare Geest daarvoor te buigen en daarin mee te komen, opdat ge nog zoudt wegsmelten in die allerliefste Heiland en Zaligmaker.

Abram en Sarai staan daar met lege handen, terwijl ze zo'n kostelijke belofte van de Heere hebben gekregen. Ach geliefden, dan denk ik aan hetgeen het oude volk van vroeger zo zuiver wist, namelijk dat de Heere Zijn beloften alleen maar geeft aan Zijn volk, dus niet aan iedereen, maar alleen aan Zijn volk. En als dat uitverkoren volk van God een belofte ontvangt,

geliefden, dan gaat er altijd wat aan vooraf. Want de Heere gaat plaatsmaken voor een belofte, waardoor zo duidelijk wordt dat een belofte nooit zómaar ontvangen wordt, nooit onverwacht aangereikt wordt, want de Heere bereidt dat voor. En dan moet er zo goed gekeken worden, geliefden, hóe een belofte wordt ontvangen: Is dat een ínkomende waarheid, die het ganze hart aangrijpt? Die het leven ondersteboven gooit? Of is het een vóórkomende waarheid, die slechts de buítenkant van het bestaan raakt? Die slechts terloops wordt ontvangen? En wat vólgt er op het ontvangen van een belofte? O geliefden, is ervaren dat het een passende boodschap is voor eigen staat, stand en ziel? Mocht door het hart worden ervaren: Dat is voor mij? En heeft het ontvangen van die belofte kracht gedaan op de ziel? Ja, werd men persoonlijk en op een heerlijke manier in die belofte ingesloten, zodat men niet naar een andere ging kijken of het misschien voor die ander was? En is er daarna veel arbeid gekomen aan de troon van Gods genade, om de vervulling van die belofte af te smeken, om de Heere als het ware te binden aan Zijn eigen woord, en te smeken of God dát wat Hij gezegd heeft, toch waar zou willen maken?

Ach geliefden, dan hoor ik mensen soms vertellen over de manier waarop zij een belofte hebben gekregen, en dan wordt het algauw duidelijk dat het niet van de Heere is, en dat de Heere die belofte dus ook niet gaat vervullen. O, men heeft zich zélf die belofte toegeëigend; al lezend in de Bijbel kwam men een zeer aangenaam woord tegen, en dat heeft men er, met eerbied gesproken, maar uitgeplukt; dat heeft men zich maar toegeëigend, en men is gaan vertellen wat men toch zo kostelijk heeft gelezen. Maar geliefden, als het zó gebeurt, gaat het nooit werkelijk om een van de Heere ontvangen belofte. Ach, ziet dan eens na in úw leven hoe u een belofte hebt ontvangen van de Heere, want wat zou het erg zijn als u zich vastklampt aan een ontvangen belofte terwijl die niet van de Heere is. Wat zou het erg zijn als ge talloze beloften op kunt noemen terwijl ge niet in Christus zijt weggesmolten, en ge dus niet eens in waarheid bij Gods volk behoort. O geliefden, want als dat waar is, dan zult ge er

zo achter gaan komen dat de levende God buiten Christus een verterend Vuur is en een eeuwige Gloed bij Wie niemand wonen kan. Ja, dan zult ge erachter gaan komen dat buiten Christus álles zonde is, dat buiten Christus alles verdoemd is, dat buiten Christus alles de dood is. En geliefden, met een ontvangen belofte kunt ge niet zalig worden, al hebt ge een hele rij beloften, want zalig worden kunt ge alleen met de Zaligmáker, en dus alleen met Chrístus. Want alleen Christus heeft betaald voor de schuld van Zijn beminden, alleen Christus heeft de wet vervuld voor allen die Hem van eeuwigheid van de Vader zijn geschonken, en alleen Christus heeft aan het kruis van Golgotha uitgeroepen: “Het is volbracht.” O, alleen degenen die in Christus zijn ingelijfd, zullen uit de mond des Heeren gaan horen: “Komt, gij gezegenden Mijns Vaders, beërft dat Koninkrijk hetwelk u bereid is van de grondlegging der wereld.” Och geliefden, u moet in Christus zijn en u moet Christus in de volle beleving des harten ontvangen hebben van achter het recht en van Israëls God, om eeuwig de drie- enige God in waarheid te kunnen verheerlijken. Ach, ziet dan toch na hoe het met die ontvangen beloften van u is gesteld.

Abram en Sarai zijn beiden waarachtige kinderen Gods, en ze hebben in waarheid een belofte van de Heere ontvangen, ja, ze hebben uit de mond des Heeren gehoord dat ze een zoon in de armen zullen sluiten, maar geliefden, ze staan nog steeds met lege handen. En weet u, in zo'n situatie gaat Gods volk de Heere niet zelden verdacht houden, dan gaat dat volk niet zelden twijfelen aan de trouw van de Heere, aan de liefde van de Heere en aan de macht van de Heere; ja, dan gaan dezulken niet zelden rekenen en redeneren. En dan wordt het steeds onmogelijker dat de belofte nog door de Heere wordt vervuld en dat er nog ooit een kind uit Sarai geboren zal worden. Ja geliefden, dan gaat men zelfs bedenken dat bij die belofte de naam van Sarai niet is genoemd, en dan gaat een mens de mogelijkheid overwegen dat dit kind van Abram misschien wel uit een andere vrouw geboren zou kunnen worden. Dan gaat

een mens wegen bedenken om met die belofte in leven te kunnen blijven en om het eigenbehoud zeker te stellen.

En zo zijn daar twee kinderen Gods aan het rekenen en aan het redeneren, omdat hun zaad zou zijn als het zand dat aan de oever van de zee is, en ze in de onmogelijkheid daartoe terecht zijn gekomen. Maar geliefden, de Heere werkt áltijd op de onmogelijkheid aan, ook vandaag aan de dag!, de Heere werkt altijd op de dóód aan. Want Gods keurlingen worden niet zalig als rijke mensen, met handen en zakken vol beloften, maar als arme, verloren, verdorven, verdoemde zondaars en bedelaars, die naar Gods recht niets anders verdiend hebben dan om weggeworpen te worden in de hel. Gods werk breekt een mens altijd tot aan de grond toe af, zodat hij geen andere weg meer zal kunnen bewandelen dan de weg naar het hellevuur. O, Gods ware keurlingen komen altijd openbaar als het afschrapsel en het uitvaagsel der wereld. Die gaan beseffen dat ze niets anders verdiend hebben dan door de Heere met een mannelijke wegwerping weggeworpen te worden. Gods beminden komen dus als verlorenen in de armen van Christus terecht en worden door Hem opgeraapt van het vlakke des velds; ja, uit genade worden ze gezaligd. Want geliefden, alleen dán krijgt God de eer en de mens de zaligheid. En dus, moet een mens er bij het ware Godswerk altijd tussenuit. En bij de voortduur werkt de Heere dat uit in het leven van Zijn volk. Want geliefden, de Heere houdt Zich alleen een ellendig en arm volk over, een volkje dat laag aan de grond te vinden is, op de knieën, in het stof, om zichzelf te verfoeien. En dat blijkt ook zo duidelijk, geliefden, als de Heere door het werk van de Heilige Geest in het leven van een mens gaat beginnen. Want, naar Johannes 16:8, begint de Heere dan een mensenkind te overtuigen van zonde, gerechtigheid en oordeel. Ja, dan gaat de Heere die mens brengen in een ontdekkende weg, en dan gaat Hij hem een afbrekende gang doen ervaren, zodat een mens smartelijk en onder tranen gewaarwordt álles bij de Heere te hebben verzondigd en een vijand te zijn van vrije genade. O geliefden, dan krijgt een mens, in het licht van de ware Godskennis, ware

zelfkennis. En dan leert die mens zichzelf kennen in zijn verdorvenheid, in zijn walgelijkheid en in zijn vijandschap tegen de Heere. Ach geliefden, dan gaat de vloek van de wet drukken, dan gaat de verdoeming naar Gods recht een mens almaar meer en vaker op de knieën brengen. Dan komt er een moment waarop de hemelse Schuldheer de schuldbrief gaat overhandigen, vergezelschaft van de eis: “Betaal Mij wat gij schuldig zijt”, terwijl men erachter komt nog geen kwadrantpenning te hebben om ook maar iets van die schuld af te kunnen doen. O, dan beuken de aanvallen der hel op de ziel, en dan klinkt er van de Hemel niet anders dan: Zonde, zonde, zonde; verdoemd, verdoemd, verdoemd; schuld, schuld, schuld! En dan kan er niet anders gedaan worden dan het recht Gods te billijken en toe te vallen, om uit te snikken: “De HEERE is recht, in al Zijn weg en werk”; ja, om uit te wenen: “Verloren, verloren, voor eeuwig verloren.” Och geliefden, dan is het ónmogelijk om nog ooit zalig te kunnen worden. En dan zit zo’n mensenkind niet zelden ’s nachts op de rand van zijn bed te wenen: “Heere, hoe moet het nu toch ooit goed komen tussen U en mijn ziel?” Ja, dan gaat die mens zo intens beleven, geliefden, hoe waar de vijf dierbare nieten van vader Schortinghuis zijn, die zeggen: Ik wil niet, ik weet niet, ik kan niet, ik heb niet, ik deug niet; om erachter te komen dat er geen kruimeltje waar zaligmakend geloof in een mens te vinden is, maar dat het aankomt op het eenzijdige, alzijdige werk Gods. Ach geliefden, dan komt een mens volkomen aan een einde met zichzelf; dan wil hij vluchten, maar kan hij nergens heen. Dan moet hij met Job verzuchten: “Zie, ga ik voorwaarts, zo is Hij er niet, of achterwaarts, zo verneem ik Hem niet.” En geliefden, zo leidt nu de Heere een uitverkoren mensenkind tot het beleven dat er uit hem of haar in der eeuwigheid geen vrucht zal zijn waarmee men voor Gods heilig aangezicht kan bestaan. O, dan komt men niets anders dan doodsvruchten tegen, dan snuift men niets anders op dan een doodsgeur en een stank van ongerechtigheid, en dan gaat men walgen van zichzelf, om met zichzelf in de dood terecht te komen en om te beleven dat alles verloren is; ja, om in de vierschaar Gods, en dus in de rechtbank Gods, het recht Gods te

gaan omhelzen, in een welgevallen aan de straffen der ongerechtigheid. Ach geliefden, dan wil die mens nooit meer zalig worden ten koste van Gods recht en Gods deugden. En dan kan alleen de Heere, dwars door alle ónmogelijkheden heen, nog uitkomst bieden.

Maar dan mag de vraag toch wel gesteld worden, geliefden, of ú dit dan al meegemaakt hebt? O, bent u al werkelijk tot een onvruchtbare in uzelf geworden? Hebt u de dood in uzelf, de eeuwige dood, al werkelijk leren beleven en leren bewenen? En bent u al werkelijk aan de zijde Gods komen te liggen, zodat alles goed was wat de Heere met u zou doen? Ach geliefden, vraagt het uzelf toch af, want een mens is maar niet zo gáuw op dat plekje en een mens is het maar niet zo gauw eens met een weg waarop alles verloren moet worden. Kijkt u maar naar een Abram en een Sarai, want ze bedenken van alles om uit die doodgelopen situatie wég te komen. En op een gegeven moment zegt Sarai als het ware tegen Abram: “Abram, ik weet een uitweg. En dat is Hagar, de Egyptische; uit haar kan ik gebouwd worden.” Ach geliefden, Sarai verlangt zó naar dat beloofde kind, dat ze zichzelf voorbij ziet en dat ze Hagar aan haar man gaat geven, ook al is dat absoluut tegen de instelling des Heeren van het huwelijk in. Het was echter wel gebruikelijk in de wereld om hen heen. En zo zoekt een Sarai de vervulling van de belofte te ontvangen in een kromme weg. Maar geliefden, Sarai, dat waarachtige kind van God, vergeet om haar plan aan de Heere voor te leggen, en vergeet om aan de Heere te vragen: “Heere, wat wilt Gíj dat ik doen zal?” Sarai vergeet om met de berijmde Psalm 25:2 tot de Heere te bedelen: “HEERE, ai, maak mij Úwe wegen, door Uw Woord en Geest, bekend.” En Sarai heeft zélf een weg ontsloten om uit haar onvruchtbaarheid te komen. Maar geliefden, dan moeten we vervolgens beseffen dat Galaten 4:25 ons komt te leren dat Hagar de personificatie is van de Sinai, en dus van de wet. En dat zij tegelijkertijd de afbeelding is van Jeruzalem, als het centrum waar Gods wet zo stipt mogelijk wordt uitgevoerd. O geliefden, Hagar, de wet dat is het werkverbond; Hagar, dat is de wet, dat is het werkverbond, als mogelijkheid voor de mens om zalig te worden. En wat

zien we dan, geliefden? Dan zien we tot ons verdriet dat Sarai, die het genadeverbond mag uitbeelden, en die in het genadeverbond is ingelijfd, tracht uit haar moeilijke situatie te komen door de weg van het werkverbond te gaan, en dus door het pad van eigen inspanning, van eigen prestatie en van eigen ideeën te bewandelen.

Maar geliefden, wat zien we deze zelfde weg toch ook vaak in onze tijd bewandeld worden door mensen die ontdekt zijn aan hun zonde en die in de onmogelijkheid van zalig worden terechtgekomen zijn, ja, die doodgelopen zijn met zichzelf. Want dan gaat men proberen om in de weg van de werken der wet, de zaligheid te verdienen; en dan gaat men het hele leven reformeren naar de wet des Heeren. O, dan worden talloze wereldse zaken uitgebannen, dan gaat alle kleurige kleding aan de kant en gaat men in het stemmig zwart; dan gaat men proberen zoveel mogelijk te kerken, te bidden en uit de Bijbel te lezen. Ja, dan wordt de buitenkant van de ganse beker van het aardse leven zo goed mogelijk gereinigd; dan krijgen ze een andere gestalte, dan wordt hun spreken steeds meer doorspekt van Bijbelteksten en stichtelijke woorden, dan gaan ze wat gebogen door het leven, dan wordt hun totale manier van bestaan naar hun eigen gevoel omgebogen naar Gods wet en naar Gods inzettingen, in de hoop in die weg de zaligheid te beërven. O geliefden, dan is het deze weg van de werken der wet die Sarai kiest en die zij aan Abram aanbeveelt door hem Hagar aan te bieden als vrouw. En wat doet Abram? Ach, als hij dat hoort van zijn vrouw, dan gaat hij naar haar luisteren. “Niet door onkuisen lust”, zo staat er in de kanttekeningen zo duidelijk geschreven, maar omdat dit een goede mogelijkheid zou kunnen zijn om uit de benauwde omstandigheden te geraken. O geliefden, dan gaat ook Abram, de vader der gelovigen, niet op de knieën, dan horen we hem niet smeken: “Heere, doe mij toch Uw wil kennen.” Dan zien we niet hoe Abram zich afzondert en het verborgene opzoekt om daar te vragen hoe toch de weg des Heeren is. Maar dan stemt hij in met het plan van zijn vrouw om met Hagar te trouwen. En wat heeft dat een verdrietige gevolgen; wat ís een mens toch, ook na ontvangen genade. O

geliefden, dan kunnen er 's morgens zoveel voornemens zijn om naar het Woord des Heeren te leven, en vóór de middag is alles vaak alweer weg.

Abram en Sarai, twee kinderen Gods...; ach, wat kunnen kinderen Gods toch van hun plek zijn, wat kunnen kinderen Gods de Heere toch aan Zijn plaats laten. O geliefden, de oude mens wordt nooit bekeerd en voert niet zelden heerschappij over de nieuwe mens; en het oude vlees kruipt als zuurdesem overal tussen, om te trachten het nieuwe leven te overheersen. Ja, als het zaligmakend geloof niet in beoefening is, o, dan komt het ongedierte uit de hollen en dat doet een kind des Heeren kromme paden bewandelen. Ach, wat weten al Gods kinderen daarvan. Vraagt het maar eens aan hen. Maar geliefden, weet ú daar dan ook al van? Kent ú dat dan ook al, omdat u een waarachtig kind van God mag zijn, en omdat u in waarheid, in een weg van recht, in Christus bent ingelijfd? En hebt u ook al leren vechten tegen het oude vlees, tegen die oude mens, tegen de wereld en tegen de satan? Hebt u somtijds ook al moeten belijden dat u de strijd verloren had, omdat u de wapenrusting Gods niet had aangetrokken?, en omdat u de driehoofdige vijand niet met het zwaard des Geestes te lijf gegaan bent?

Abram en Sarai gaan volkomen hun eigen gang, geliefden, en wat komt er daardoor een verdriet; want weet u, als Hagar dan zwanger is van Abram, o, dan blijkt zo duidelijk dat zij de wet vertegenwoordigt en dat zij de dienstbare is. Want weet u, een mens van de wet, die naar de wet leeft en die naar de wet handelt, die wórdt altijd wat met hetgeen gepresteerd mag worden. Ja, tot in onze tijd toe, en tot op dit ogenblik toe, geliefden. Want mensen van de wet gaan altijd de hoogte in met wat ze doen, mensen van de wet zetten altijd de borst vooruit als ze iets tot stand brengen, en mensen van de wet laten zich altijd voorstaan op hetgeen door hen wordt uitgedacht en uitgevoerd. En als mensen van de wet iets bijzonders hebben beleefd, geliefden, dan wordt dat in geuren en kleuren verteld. Ach, op een gezelschap haal je zulke mensen er direct uit, want als ze eens een keer een tekst hebben ontvangen of op een bijzondere manier zijn uitgered, dan betreden ze als het ware direct het podium om dat

iedereen te laten weten, en om te trachten daardoor iedereen voorbij te streven en op de eerste plaats terecht te komen en te leven naar het motto: “Ik ben heiliger dan gij.” Maar wat komt hierdoor openbaar, geliefden, dat deze mensen ontbloot zijn van alle genadewerk der zaligheid en dat ze nimmer in een weg van recht in Christus zijn ingelijfd. Want weet u, als de Heere in waarheid een mensenkind komt te wederbaren – en wat hoop ik toch dat u dat kennen mag – dan gaat de Heere een mensenkind altijd ootmoedig maken, dan gaat de Heere een mensenkind altijd kort aan de grond brengen en houden. O, dan wordt het in het leven ootmoed, ootmoed en nog eens ootmoed, en dan achten ze zichzelf de minste van allemaal. O, dan is het wonder zo groot geworden dat de Heere zó’n goddeloze, zó’n verdorvene, zó’n verdoemde heeft opgeraapt van het vlakke des velds, dat ze dit wonder niet uitgewonderd krijgen. En dan hebben ze zichzelf zo leren kennen naar hun zondenstaat dat ze het de apostel Paulus gaan betwisten als deze zegt de voornaamste der zondaren te zijn; want dan komt de vinger op het eigen hart en zeggen ze: “Dat ben ík, o, ik ben het diepst en het gruwelijkst gevallen van allemaal, de grootste zondaar, en degene die het meest verdiend had om weggeworpen te worden in het helle vuur. O, ik ben een onvruchtbare vijgenboom die door de Heere uit en door Christus tot nieuw leven is gebracht.” Och geliefden, het ware werk Gods vernedert en vertedert en brengt een mens in het stof, elke keer opnieuw, om in afhankelijkheid van de Heere in het leven te staan.

En geliefden, hoort goed, hoor, want wanneer een mens denkt genade te hebben ontvangen en in Christus te zijn ingelijfd, terwijl het dagelijkse leven vervuld is met hoogmoed, en de praktijk van alledag wordt bepaald door hoogmoed, dan komt zo openbaar dat men een vreemdeling is van Christus en van Zijn genade. Ach, laat het daarom toch eens nakijken van de Heere hoe het met u is, want wat zou het toch erg zijn als u zich zou bedriegen en als u het niet verder gebracht zou hebben dan Hagar, geliefden. Want Hagar meent door haar zwangerschap boven Sarai uit te komen, en Hagar gaat heersen in de tent. En zo gaat dat altijd

met vrome, wettische mensen; die gaan de baas spelen; die hebben zichzelf in eigen kracht opgewerkt tot het zogenaamde kindschap Gods en die willen op de eerste plaats staan. Och geliefden, dan zien we zo helder wat nu de weg van Abram en Sarai heeft uitgewerkt: verdriet, verdriet, diep verdriet.

Dan willen we nu eerst met elkaar gaan zingen uit Psalm 77 en daarvan het 8^e zangvers:

Heilig zijn, o God, Uw wegen;

Niemand spreek' Uw hoogheid tegen!

Wie, wie is een God als Gij,

Groot van macht en heerschappij?

Ja, Gij zijt die God Die d' oren,

Wond'ren doet op wond'ren horen;

Gij hebt Uwen roem alom

Groot gemaakt bij 't heidendom.

En geliefden, komt Sarai dan in de verootmoediging op haar knieën? Krijgt Sarai dan de beschuldigende vinger op het eigen hart? Zegt Sarai dan tegen haar man: “Abram, het was niet goed van mij wat ik aan je heb voorgesteld?” Nee geliefden, daar horen we helemaal niets van, want weet u, op dat plekje komt een mens niet zo gauw; een mens is niet zo gauw schuldenaar voor God en voor zijn medemens. Daar is een mens van nature zelfs een vijand van, want een mens begint met het wijzen naar een ander, en een mens gaat niet zelden wijzen naar GóD, om God de schuld te geven. En het is een wonder als een mens, door het werk van de Heilige Geest, zichzelf als schuldenaar leert kennen, en als een mens schuldontdekkende genade en schuldbewenende genade ontvangt, om op de plek te komen van schuldvergevende genade. Och, hebt u daar dan al in waarheid bevindelijk kennis aan, geliefden? En hebt u de

vinger al op het eigen hart gericht gekregen? Ja, bent u al werkelijk afgebroken in uzelf?, om op het allerlaagste plekje terecht te komen? En hebt u het verdoemende en wraakoefenende recht Gods al werkelijk leren omhelzen?, om te belijden de grootste der zondaren te zijn? O, hebt ge al in waarheid leren wenen: “O God, zijt mij zondaar genadig”? En hebt u al leren bedelen om Christus als uw Heiland en Zaligmaker geschonken te krijgen, kermende: “Geef mij Jezus of ik sterf, want buiten Jezus is geen leven, maar een eeuwig zielsverderf.” O geliefden, wat zien we dit toch weinig om ons heen en wat horen we dat toch bijna nooit meer.

Sarai, dat lieve kind van God, kan niet op het plekje van schuldverslagenheid en berouw komen en gaat Abram de schuld geven van alle narigheid en alle moeite. En komt Abram dan op dat lage plekje van schuld, schuld en nog eens schuld terecht, geliefden? O, leest u maar in ons Schriftgedeelte. Daar verneemt u niets over. Abram komt ook niet voor God in de schuld en hij zegt tegen zijn vrouw Sarai dat ze met Hagar maar moet doen wat haar het beste lijkt, waarna deze Hagar gaat vernederen. En al staat er niet in Gods Woord op welke manier Sarai dat heeft gedaan, rekent er maar op dat Sarai Hagar naar beneden heeft gedrukt, dat Sarai Hagar heeft gekrenkt en dat Sarai Hagar zo pijnlijk mogelijk heeft laten voelen wie ze in zichzelf is.

O, als mensen de vrije hand krijgen om hun medemensen te vernederen, dan gebeuren de meest verdrietige dingen, en daardoor komen we in ons tekstgedeelte een vluchtende Hagar tegen. Want geliefden, Hagar wil zich niet laten vernederen, Hagar wil niet naar beneden gedrukt worden. En hierin is Hagar een sprekend voorbeeld van ons mensen, zoals wij allen van nature zijn. Want geliefden, we willen allemaal omhoog, we willen allemaal groot en groter worden, kon het zijn, het grootst. En als we in situaties terechtkomen waarin we vernederd worden, dan proberen we die situaties te verlaten, net als Hagar, die hierdoor tot een vluchtende Hagar wordt. En weet u waarheen ze dan vlucht? Naar Egypte, naar het land

waar ze vandaan komt. Maar geliefden, Egypte is het beeld van het land van de dood, Egypte is het beeld van het land van de afgoden. Hagar vlucht naar Egypte, Hagar zoekt een bestaan naar het vlees, Hagar wil dáár vertoeven waar ze naar haar eigen gevoel vrij zal zijn en zal kunnen doen en laten wat ze zélf wil, om niet meer ónder God te staan, maar om áls God te wezen.

Ach, weet u, in onze tijd ontvluchten veel jonge mensen het ouderlijk huis, om niet meer de waarschuwingen van vader te hoeven horen, om niet meer de tranen van moeder te hoeven zien, maar om te kunnen doen wat ze zelf willen. Ach geliefden, dat is meestentijds een leven op de eeuwige dood en de eeuwige verdoemenis aan.

En wat is het dan een wonder, een onbegrijpelijk wonder, geliefden, dat de Engel des HEEREN die vluchtende Hagar opzoekt bij een waterfontein in de woestijn, en dat we daar, met ons tweede aandachtspunt, **een bevraagde Hagar** zien, omdat de Engel des HEEREN – en dat is niemand anders dan Christus - in onze tekst vraagt: “Hagar, gij dienstmaagd van Sarai, vanwaar komt gij en waar zult gij heengaan?” O geliefden, dan moet Hagar gaan vertellen waar ze vandaan komt en waar ze heen denkt te gaan; dan moet Hagar onder woorden gaan brengen wat haar vertrekpunt is en waar ze denkt aan te komen. Dan moet ze zich bewust worden van wat er in haar leven is gebeurd en van hetgeen zich zal gaan voltrekken, ja, wat haar afkomst en wat haar toekomst is. En weet u, geliefden, dan begint Christus zo duidelijk bij het begin, want dan zegt Hij: “Hagar, gij díenstmaagd van Sarai.” Want Hagar is nog steeds een dienstmaagd; ze kan wel denken dat ze vrij is, maar ze is nog steeds een dienstmaagd van de zonde, ze is nog steeds een dienstmaagd van het vlees, ze is nog steeds door de overtreding van Gods wet onderworpen aan de toorn van God, en ze is nog steeds onderworpen aan de vloek van God, vanwege haar schendingen van Gods recht. O geliefden, ze is nog steeds op weg naar de eeuwige verdoemenis. Ach geliefden, Hagar moet vertellen vanwaar ze komt en waar ze heengaat. En Hagar kan op deze indringende, ja, diep

borende vraag geen ander antwoord geven dan vertellen dat ze een vluchteling is, en dat ze niet alleen wegvlucht bij Sarai vandaan, maar dat ze ten diepste wegvlucht bij Gó d vandaan, om op weg te zijn naar het geestelijke Egypteland, en dus naar de eeuwige ondergang in de hel. Ja geliefden, Hagar zal aan het einde van haar aardse leven niets anders horen dan: “Ik heb u nooit gekend; ga weg van Mij, gij vervloekte, in het eeuwige vuur.”

Maar geliefden, nu vindt de Heere ons vanavond aan deze plaats, en nu stelt de Heere ook ó ns de vraag: “Vanwaar komt u en waar gaat u heen?” Ja, de Heere vraagt ook aan ons wat onze afkomst is en wat we als toekomst voor ons denken te hebben. O geliefden, hebben wij dan al bevindelijk leren kennen dat we uit het verloren paradijs komen? Dat we ons in Adam hebben losgescheurd van de Heere? O, hebben we al bevindelijk leren kennen dat wij een onpeilbaar diepe kloof geslagen hebben tussen de Heere en onze ziel? Hebben we al besef van onze dadelijke zonde en dadelijke schuld, maar ook van onze erfzonde en onze erfschuld? Ja, hebben we al beleefd – niet alleen bepraat – maar belééfd dat we verloren liggen als een vuurbrand in het hellevuur, waardoor we nergens anders naar op weg zijn dan naar de plaats van eeuwige smart? O, is dat al eens waarheid voor ons geworden, geliefden? En hebben we al eens bevindelijk leren kennen, dat Christus de enige mogelijkheid is om zalig te worden? En dat de inlijving in Christus, in een weg van recht, de enige weg is om in Hem weg te smelten? Ach geliefden, dan kunnen we met ons hoofd knikken, omdat we daarvan weten. En dan is het groot als u met uw verstand die zaken kent, maar dat is niet genoeg. Want met verstandsgeloof kunt u wel tot vóór de poorten van de feestzaal van de hemelse Bruidegom komen, maar die poort zal voor u gesloten blijven, en die poort zal nooit voor u opengaan als u alleen maar verstandsgeloof hebt, ja, als u alleen maar zult kunnen benadrukken dat u in Christus moet zijn en dat u in Hem ingelijfd moet zijn. Maar als dit niet in waarheid is gebeurd, o, dan mist u alles tot uw eeuwig behoud. Ach geliefden, dan weet ik best wel dat de hedendaagse godsdienst een mens buiten een in de dadelijkheid geschonken Heiland, zalig wil

spreken; en dat de godsdienst heden ten dage een geopenbaarde Zaligmaker genoeg vindt tot het eeuwig behoud, maar u komt daar bedrogen mee uit. En dan kan men vanaf de kansel wel zeggen dat het goed met je is voor de eeuwigheid als je een tekst hebt ontvangen, als je een gezicht hebt gezien, of als je een bijzondere uitredding hebt meegemaakt. Dan kan men wel beweren dat dit allemaal tekenen zijn dat de Heere met je begonnen is, en dat de Heere Zijn werk dan ook wel zal afmaken. Maar u zult ervaren – en dan is het voor u eeuwig te laat – dat u daarmee alles te kort komt om Gods heerlijkheid te betreden. O geliefden, kijkt u maar eens naar het gebeuren in ons tekstgedeelte, hoever het kan gaan, want Hagar heeft Christus gezien – ja, toch? – in de gestalte van de Engel des HEEREN. En Hagar heeft de stem van Christus gehoord; Hagar mag Christus zelfs persoonlijk ontmoeten; maar daarmee is haar ziel nog niet gered, daarmee hoort ze nog niet bij dat waarachtig gezaligde volk des Heeren. O nee, geliefden, want ondanks de ontmoeting met Christus, is ze nog steeds een dienstmaagd; een dienstmaagd, die de wet uitbeeldt. En het pad van de wet komt nergens anders op uit dan in de dood, dan in de eeuwige dood. O geliefden, een geopenbaarde Zaligmaker is te kort! En ik weet wel, dat roept altijd weer veel vijandschap op, omdat wij onszelf zo graag met een geopenbaarde Zaligmaker bij Gods volk zetten. Maar kijkt toch in ons tekstgedeelte!; Hagar ziet Christus. Hagar hoort Christus. Hagar spreekt met Christus. En Hagar ontmoet Christus. Waardoor ons tekstgedeelte ons komt te verkondigen wat er allemaal kan zijn zonder waarachtige inlijving in Christus. Want geliefden, wáár is Hagar na het aardse leven terechtgekomen? Wat is haar eeuwige toekomst geworden? O, laat u daarom vanavond toch waarschuwen, geliefden, want heden ten dage wordt er door zoveel leugenpredikers een weg gewezen die tot uw eeuwige ondergang voert. O, vraagt u toch ernstig af of u in waarheid Christus geschonken hebt gekregen in een weg van recht, en of u daardoor niet alleen mag weten wat uw afkomst is, maar ook mag weten wat uw toekomst is, zodat u de enige troost, beide in het leven en sterven mag kennen, ja, zodat u bij tijd en wijle met het vrome volk, in

God verheugd, mag huppelen van zielenvreugd. Ach geliefden, dat u het toch niet zou durven wagen met wat godsdienst, dat u de breuk toch niet op het lichtst zou willen genezen, dat u toch niet zou uitroepen: “Spreekt tot ons zachte dingen, schouwt ons bedriegerijen”, maar dat u niets anders zou willen dan Christus geschonken te krijgen van achter het recht.

En dan mogen we, met ons derde aandachtspunt, nog kortelijks gaan spreken over **een onderwezen Hagar**. Want geliefden, dan laat Christus haar niet doorgaan op haar zondige vluchtweg waarop ze zeker zal omkomen, maar dan gaat Christus haar de weg terug wijzen, om in het aardse leven bewaard te blijven. Ja, dan moet ze terug naar Sarai, en dan moet ze de weg der vernedering gaan bewandelen, geliefden. En weet u, die weg der vernedering wijst de Heere nog steeds, en zelfs tot op dit moment Want de Heere vindt ons vanavond aan deze plaats, en Hij komt u door middel van Zijn dienstknecht de weg terug te wijzen; de weg terug naar het verzondigde paradijs, om te ontdekken waar u vandaan gekomen bent en om te ontdekken waarnaar u op weg bent in uw eigen bestaan. O geliefden, dat is de weg die begint met vernedering; die weg terug begint met verootmoediging; die weg terug begint met verbrijzeling; die weg terug brengt tot een sterven aan onszelf, onder en door het verdoemende en wraakoefenende recht Gods. Want Gods ware volk wordt alleen dóór de hel van de hel verlost, en Gods ware keurlingen gaan ervaren dat het leven áchter de dood ligt. Ja, alleen dáár wordt Christus een mens in waarheid geschonken. O geliefden, vanavond wordt ons de weg gewezen, de weg terug, de weg naar het recht Gods, want “Sion zal door recht verlost worden, en haar wederkerenden door gerechtigheid”, omdat dit alleen de weg is waarop ge in waarheid Christus geschonken krijgt.

Och, en nu wordt u vanavond deze weg gewezen, geliefden; maar gaat u die weg ook bewandelen? U hebt deze weg al zo vaak gewezen gekregen. Ja toch? Maar hebt u dat woord van Christus dan al werkelijk gehoord? En hebt u dat woord van Christus ook gehoorzaamd, zoals Hagar het woord van Christus gehoorzaamt en teruggaat?

Of hebt u dat woord van Christus achter u geworpen, om de brede weg ten eeuwigen verderve te vervolgen? Verkeert u dus nog steeds in het land van de dood? En houdt u zichzelf nog in leven bij de vleespotten en de goden van Egypte?

O, onbekeerden onder ons, wat krijgt ge in die vluchtende Hagar uw leven uitgebeeld, en wat geniet ge nog dagelijks van de vleespotten van Egypte. Maar uw leven is een damp en de dood wenkt ieder uur. Het zou een wonder zijn als u dit kerkgebouw nog levend zult verlaten, als u de nacht nog doorkomt, als het nog morgen wordt. Ach, waar zal de dood u brengen? Maar onbekeerden, het is nog genadetijd, de dag der zaligheid is nog niet voorbij. O, vernedert u dan toch onder de krachtige hand Gods.

En bekommerden onder ons, o, wat hebt ge uzelf leren kennen als een Hagar, weggevlucht bij de Heere vandaan. Maar wat zijt ge gegrepen door Zijn woord, wat hebt ge beseft alleen uit en door Christus gezaligd te kunnen worden. O, wat is er bij u een roepen om die dierbare, allerliefste Borg geschonken te krijgen. Ach bekommerden, blijft dan maar roepen, blijft als het ware maar voor de deur liggen, blijft maar kermen.

En volk des Heeren, Hij is gekomen, die lieve, lieve Zaligmaker. O, toen ge verloren moest gaan, en alles kwijt was, en toen de hel zich voor u opende, tóen kwam Hij, om waar te maken: “Dit deed Ik voor u, daar gij anders den eeuwigen dood hadt moeten sterven”; toen werdt ge door Hem omhelsd en toen werdt ge vervuld met Zijn liefde. O, toen mocht ge de kussen van Zijn mond gevoelen, en toen mocht ge Hem gaan wederkussen, toen mocht ge Hem zelfs gaan mijnen en in tranen uitschreien: “Mijn Liefste is mijne, en ik ben Zijne, Die weidt onder de leliën.” O volk, toen waart ge vervuld met de eeuwige liefde van Christus. En nog meer, want als Christus je geschonken wordt, brengt Hij alles mee. O, dan worden de zonden verzoend door Zijn dierbaar bloed; dan komt de Heilige Geest, door het waar zaligmakend geschonken geloof, de weldaden Christi toe te passen. O, dan moogt ge weten rechtvaardig, heilig en heerlijk te zijn voor de drie-enige God, en een toekomst te hebben in

de eeuwige verheerlijking van Hem Die nooit genoeg te prijzen is. En volk, als de Heere Zijn eigen werk komt te vernieuwen, zodat Zijn nabijheid u komt te vervullen, ach, wat is er dan een verlangen om ontbonden te worden en eeuwig met Christus te zijn. Ja, wat hebt ge er dan moeite mee om nog verder te moeten in dit Mesech der ellende. Maar dan heeft de Heere dus nog een taak voor u, volk. Dan is uw geestelijke arbeid op aarde nog niet voltooid. Ach volk, laat dan maar de geur van Christus opgemerkt worden in uw leven. Weest dan maar een lichtend licht en een zoutend zout in deze donkere wereld, en maakt God dan maar groot. Ja, heft bij tijd en wijle maar aan: “Door U, door U alleen, om ’t eeuwig welbehagen.”

O, schenke de Heere ons dan wat Hem verhoogt en verheerlijkt, nu en tot in eeuwigheid.

Amen.

Zingen: Psalm 68:2

Maar ’t vrome volk, in U verheugd,

Zal huppelen van zielenvreugd,

Daar zij hun wens verkrijgen;

Hun blijdschap zal dan, onbepaald,

Door ’t licht dat van Zijn aanzicht straalt,

Ten hoogsten toppunt stijgen.

Heft Gode blijde psalmen aan;

Verhoogt, verhoogt voor Hem de baan;

Laat al wat leeft Hem eren;

Bereidt den weg, in Hem verblijd,

Die door de vlakke velden rijdt;

Zijn Naam is HEER’ der heren.